

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

109 Mundanorum (Schluraffen narren) Nole. De futura vita nihil tenere:
p[raesen]tis vite voluptatib[us] carnalib[us] inte[n]dere: gl[ori]am
mundana[m] venari: [per] potentia[m] alios supp[one] mere: ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Turba. CIX. XXXVI

hec h̄temne: nihil p̄pterea a via dei ⁊ seruitio eius mouearis: h̄tēne h̄tē
p̄tū hunc. Si q̄dē Hiero. ad P̄machiiū: Prima v̄tus monachi/ego
dixerim ch̄tiani/est hoim̄ h̄temnere iudicia. Et Apl̄i recordare dicēt̄:
Si adhuc hoibz placere/Ch̄t seru⁹ nō essem. Nihil mireris q̄ bona
opa iudicādo in malū p̄uertūt: q̄ nesciūt artē bonoz opoz. De iudi
cijs aut̄ illoz q̄ de arte nesciūt nō curamus: sed potius eos deridem⁹:
Fabius inq̄t: Felices essent artes/ si de eis soli artifices iudicārēt. Si
h̄ sic iudicaris/ q̄scē ⁊ obliuiscere iudicioz. Prouer. xxxi. Habe patie
ntiam: q̄scē cū Eb̄o in sepulchro: ⁊ cū eo appelleris seductor: sit
vita tua abscondita cū ch̄o in deo: vt d̄r in epl̄a. Abscondaris in absco
dito faciei sue a t̄urbatōe hoim̄: ⁊ cū eo resurge: p̄cede vt lilii ⁊ rosa
inter spinas: crescere. p̄t̄ spinaz aculeos tibi obloq̄ntiū nō cesses. Dic
cū Apl̄o: Pro minimo mihi est/ vt a vobis iudicer aut ab humanoꝝ ⁊
Rogemus d̄m.

De sancto Pasche. xxi. Martij.

Stultoz infinitus est numerus. Eccl̄s. i. Euangelium.

Quintimanona turba stultoz est mundanoz (Schluraffen
narrē) Qui in hoc seculo h̄tē sunt: q̄ nullū aliū sibi finē sta
tuūt: q̄ nō ad litus aliq̄d siue portū oculū direxerint: sed vas
gi in h̄ mari magno hui⁹ mūdi nauigio p̄cupiscētie sue p̄rij
amoris/ affectōis/ p̄modi circūferunt ad oēm ventū/ finē q̄ impellunt
eūtes: libidini sue in oibz vacātes: nihil de affectōe iusticie aut dei vel
amoris p̄tini curātes: sine p̄passo (on cin compas) sine stelle maris p̄si
deratōe/ aut alicuius recte directōis magisterio: sine naua in circū
tu/ vt impij sicut ⁊ sunt ambulātes: nulla picula huius magni maris
respicētes: sine cura ⁊ sollicitudine/ sed vt h̄tingit girātes. De his ē mi
hi animus h̄ die festo sc̄to pasche loq̄: in q̄ de trāsitu Ch̄i ex h̄ mūdo
ad patrē memoriā facimus: nosq̄ de mūdāna p̄uersatōe mala ad con
uersatōem bonā p̄uersi sumus/ vt spero: q̄d pascha antiq̄tus apud iuz
deos in p̄memoratōem transitus iudeoz ex Egipto/ vbi p̄mebant ad
p̄missionis terrā fiebat. De p̄trarijs igit̄ fatuis dicam: q̄ nō de mundo
h̄ transeunt ad illū portū tēdentes v̄tutū/ aut gl̄e celestis: sed in mūdo
circueunt. Tria aut̄ circa hos dicam. Primo q̄b̄ nolis p̄nt̄ d̄mofci.
Secūdo quāta sit eoz stulticia partim patefaciā: ⁊ tertio quēadmo
dū eoz sit declinanda stulticia. Circa p̄mū reperi nolas septē apud
sapientē Sap. ij. Prima ē de futura vita nihil tenere. Secda ē p̄ntis
vite voluptatibz carnalibz intendere. Tertia ē gl̄am mūdānā venari.
Quarta est p̄ potētiā alios sup̄p̄nere. Quinta iustos p̄seq̄ ⁊ circūue
nere. Sexta in malitia erceccari. Septima diabolū p̄ totū imitari.
Hi sunt q̄ dicūt cogitātes apud se nō recte: Exiguū ⁊ cū tedio ē t̄p̄s
vite nostre ⁊c. Dic ex eodem cap. vsq̄: ⁊ nemo reuertit̄. Ecce nola p̄is

Turpiū cōmensaliūm

2 ma/de futura vita nihil tenere. Hi sunt q̄ dicūt: Venite ⁊ fruamur bonis q̄ sunt: ⁊ ytamur creatura. Dic vsq;: p̄trāscat luxuria nostra. Ecce nola sc̄da: p̄ntis vite voluptatib; intēdere. Hi sunt q̄ dicūt: Ubique relinquamus signa leticie: qm̄ hec est ps̄ nostra: ⁊ hec est fors nostra. 4 Ecce nola tertia: gl̄am mūdānā q̄rere: signa. s. post se relin. q̄re. Hi sūt q̄ dicūt: Opprimamus pauperē iustū: ⁊ nō parcām⁹ vidue nec veterano. Dic vsq;: inutile inuenit. Ecce nola q̄rtā: p̄ potētā alios sup̄mere. 5 Hi sunt q̄ dicūt: Circūueniamus iustū: qm̄ inutilis est ⁊ p̄rarius opib; n̄ris. Dic ex eodē ca. q̄usq; placuerit. Ecce nola q̄ntā: iustos p̄se q̄. Hi sunt q̄s excecavit malitia coz; ⁊ nescierūt sacra dei: neq; merce dē sperauerūt iusticie: nec indicauerūt bonorē aiaz sc̄taz. Ecce nola 6 sexta. Hi sunt tādē q̄ sunt ex pre diaboli: ⁊ imitant̄ illū/ sc̄tinātes ad mortē duplicē/ q̄ p̄ eū intrauit in orbē terraz. Ipi q̄ gaudēt ad tempa nū: q̄ sp̄ canūt/ gaudeam⁹: oī vespa vigilia sc̄ti Martini/ ⁊ oī die carnif 7 p̄uiū/ q̄tidie epulātes splēdide. Qui gaudēt de festo s̄ pasche: nō qz sūr rexerit dñs: aut a pctis eronerati/ apti facti sunt ad trāsitū p̄ vr̄tē in celū: sed qz redierūt lagane/ carnes ⁊ alia hm̄ōrita: qz cū alijs ch̄tānis/ nō tñ eadē intēdōe canūt. Hec dies quā fecit dñs/ exultemus ⁊ letemur in ea. Sperāt se visuros in regione sua fatuoz bur⁹ mūdi (im sebluraffen land) montes incaseatos. Et tñ de p̄mo.

Circa secūdū: q̄nta sit hoz fatuoz stulticia/ nō est necessariū multa dicere: q̄ppe qz hactenus multa dicta sint: puta qz impura sit bur⁹ mūdi delectatio: qz plus hz fellis q̄ mellis: qz breuis/ qz cito finit: ⁊ nos cito finimur: qz nocua/ qz maioris delectatōis sp̄ialis impeditua. Sed hoc inq; taceo: ⁊ hoc pondero qd̄ grauissimū est: qz malū ⁊ pessimū hz finem: quātuncūqz blandiat̄ ab initio/ in fine tñ pūgit vt scorpi onis cauda. Cuiusmodi finē pulcherrime explicat Hugo in vna quā describit visione: in qua introducit se ⁊ discipulū suū colloq̄ntes. Recta eā si placet. Quēadmodū nauim vidit in tranquillitate in mari sulcā: tem: ⁊ pisces colletātes ⁊ exultātes sup̄ aquas ad sonū instrumētorum 8 musicoz eoz q̄ in nauī vehēbant̄ in maximo gaudio: at tādem ingruē te tēpestāte zc. absorpta est nauis cū hoībo illis. Stulticiā hāc finē tā miserū hntē p̄grunt̄ expti in inferno: quēadmodū Sap̄ ic. v. dicūt em̄: Errauimus a via vitatis/ ⁊ iusticie lumen nō luxit nobis. Dic ex eodē ca. vsq; ibi: Iusti autē in p̄petuū zc. Et tātum de secūdo.

Circa tertiu: quēadmodū hec stulticia p̄niciosa possit deuitari/ ē breuis doctrina. Optz vt in aliā nauim sedeas: alios naucleros eligas: et ad certū portū ⁊ lit⁹ determinatū appellas. Sz in nauim p̄nic/ iusticie vite ch̄tiane/ affectōis iusticie/ amoris dei ⁊ pximi: quā nauim tibi descripti anno. M. cccc. xc. In q̄ sedit Eb̄s eterna sapia cū discipul̄ suis: illic Eb̄s naucler⁹: in q̄ necē sedere hz q̄cunq; vult feliciter ad portū eterne vite puenire. Immo zc Eb̄s aliter intrare nō potuit. Stylit

Turba. CIX. XXXVI

(ait hodie dñs discipulis duob; eũtib; in emaus) oportuit Ch̄m pati
 z ita intrare in gl̄am suã. Et tu si es in nauĩ bac (sicut spero nos oēs in
 ea esse) fac in ea mancas in finē: nō eriliās itez in mūdi hui⁹ mare/ ne
 percas: si nō es in ea/ intra dū tps habes/ ne trāseat: z tēde ad litus. Et
 ad qd̄ lit⁹: ad lit⁹ gfe z gl̄e/ pacis pectoris z etermitatis. Ad lit⁹ in q̄ sta
 bat Jesus p⁹ resurrectōem/ apparēs discipulis in mari remigātib;: ad li
 tus v̄rutū/ in q̄ videbit̄ de⁹ deoz in sion. Ibant de v̄rute in v̄rute zc. **R**
 ait Ps. Vbi aliã videbis regionē: z in terrã p̄missionis nō ridiculosã
 z fabulosã (sebluraffen land) sed verã: vbi recta ex laganis sunt p̄fes
 ctã/ mōtes incaseati/ lapides zuccarei/ fontes lacte z fluuij melle fluens
 tes: vbi albi panes triticeĩ in arborib; pēdēt cū p̄hialis vino optio plez
 nã: sepeq; ex farcinib; texti: z assate colūbe in ora volāt boim. Nec ē
 regio ad quã puenit̄ nō nauĩ alia q̄ p̄nie z vite ch̄itane. Regio ad quã
 pueniūt illi q̄ in oculis mūdanoz a p̄pellati sūt z reputati (sebluraffen)
 fatui z stulti: vere tñ sapiētes/ mūdi p̄ceptores z oim q̄ in mūdo sunt:
 mūdo mortui/ q̄ nec ipi diligūt mūdū/ neq; a mūdo diligunt̄. Qualis
 fatuus erat is q̄ dixit: Mūdus mibi crucifix⁹ est/ z ego mūdo. Et illi
 in v̄ritate regionē illã h̄ dū viuūt alonge vidēt p̄ fidem: z gustāt odorāt
 q; p̄ charitatē imp̄ectã: alibi aut̄ facie ad facie videbūt z in re gustat̄
 būt z māducabūt: z videbūt q; ver⁹ ē qd̄ dictū ē de ciuitate dei: Blosa
 dicta sunt de te ciuitas dei zc. Sed q̄ sunt in q̄s lagana illa/ montes ca
 seati: Audi: lagana q̄b; regunt̄ domus illius regionis Ch̄is dñs est.
 Laganū sit ex casco/ lacte z outs. Et Ch̄is ex carne/ aiat deitate. Nã
 sicut aia rōnalis z caro vnus ē homo/ sic deus z homo vnus ē Ch̄is.
 Caro/ cascus z lac est: vtiq; de lacte z purissimis sanguinib; virginis
 Marie coagulātū: nō virili semine/ sed mystico spiramine/ spūs videlz
 sc̄i coagulo. Deitas vitellū oui est. Vitellus a vita vel victu d̄: q̄ pul
 lus in oue existens eo nutrit̄: ex albumine em̄ nascit̄. Et deitas oim
 vita est. Ego sum resurrectio z vita. Anima sua purissima albumē ē:
 clarissima vtiq; sine macula originalis culpe: nō apparet in h̄ albumi
 ne (der sügel) zc. Laganū habet fundamētū q̄ sustentant̄ p̄dicta tria. **z**
 Et p̄sona filij vbi in diuinis sustētat naturas illas humanã z diuinã: **z**
 vnus em̄ oino nō p̄fusione subst̄tie/ sed vnit̄ate p̄sone. Laganū co
 ronã h̄: q̄si muralē (zinnelin) z n̄m laganū nō vnã/ sed triplicē h̄: coro
 nam/ z quartã expectat. Coronauit em̄ eum pater/ mater z nouerca. **z**
 Pater corona gl̄e: sicut scriptū ē: Gl̄az honore coronasti eū dñe: vtiq;
 equali gl̄a. Equalis gl̄a/ coeterna maicstas. Mater sua corona paup̄
 tatis z miserie. Egredimur filie s̄io z videte regē Salomonē in diade
 mate q̄ coronauit eum mater sua. Coronatus est a sua nouerca coro
 na spinea z ignominie. Erunt q̄ Jesus portã coronã spinẽ. Et tãdē
 coronandus a familia sua corona iusticie: qñ erubūt angeli z tollēt de
 regno eius oia scandala: qñ veniēt ad iudiciū cū sc̄torib; ppli suis: qz

Rundandrum

4 pugnabit p ea orbis terre aduersus inferatos. Laganū signat̄ 2 mil
lit/coq̄/b̄ndicit̄. In fornace coq̄tur igne. Et L̄bis in crucis/camio pe
nis flagrat̄issimis 2 ardētissimo amore decoctus est. Maiorē charita
tē nemo habet q̄ rē. Laganū b̄ndicit̄: 2 cibus paschalis est: 2 p̄mum gu
stat̄. Et L̄bis a patre b̄ndictus: 2 sp̄calr ab eo signatus: 2 in mūdum
missus. Joā. j. vñ 2 iudei: B̄ndictus q̄ venit in noie dñi. Primū tem
pe paschali gustadus 2 reuerēter sumēdus. Laganū hincinde mitti
5 tur. In festo pasche mittunt̄ laganā lance. Et laganum a deo nobis in
M hūc mūdū missum/a patre missum est die pasche p̄mo v̄gim Marie:
sc̄do Magdalene: tertio alijs mulierib: q̄rto Petro: q̄nto discipulis
euntib: in Emmaus: sexto oib: discipulis gregatis/excepto Thoma: 2
hec facta sunt in die pasche. Deinde septimo oib: discipulis p̄ntē Tho
ma post dies octo. Octauo in galilea ad mare tyberiadis: nono in die
6 ascensionis. Laganū ponit̄ in p̄mptuariū. 2 L̄bis passus nost̄r la
ganū repositū ē in p̄mptuariū altissimū celū. s. emp̄reū: 2 nobis refer
uatum. Illarū inq̄ v̄tute p̄ria sup oēs choros angeloz/inter scutela
las aureas/glam. s. corpis 2 aie. Et ibi facta est tegula totius orbis/pre
gens oia q̄ p̄ ip̄m facta sunt. Nō solū est causa fieri rei instar alioz op̄i
ficū/seq̄ etiā p̄seruat in esse: 2 sicut eadē arte res fit/ 2 corrupta reficit/
sic 2 p̄seruat. Protector noster aspice deus: insidiātes rep̄me rē. Desi
derabat recipi sub h̄ tecto q̄ dixit: Sub vmbra alaz tuaz p̄tege me a
facie impioz q̄ me afflixerūt: 2 dñs p̄tector vite a mūdo. Per h̄ tectuz
missus ē paraliticus 2 sanatus. Num. xiiij. Gl̄a dñi sup tectū. Gl̄a at
patris filius figura substantie eius. Sub h̄ etiā tecto q̄lescere cupiebat
q̄ ait: Faciamus h̄ tr̄ia tabernacula. Erāt aut̄ tecta gl̄a dñi: q̄z nubes
lucida obumbrabat eos. Magnū h̄ laganū: q̄ ait: Bonū est nos h̄ esse
(in scluraffen land) Inebriati 2 dormiētes solū in somnio/ 2 a longe
7 pticulā h̄nius regionis viderāt. Laganū in alto positū mures olefas
ciūt/ 2 post illud currūt 2 saltāt: seq̄ posteriorib: pedib: innitētes ad ip
8 sum erigūt. Et mures puuli in caruernulis p̄ humilitatē delitescētes
iclusī/raro ad lucē exeūt/nisi famis necitate p̄pulsī: qua p̄leta/se mor
retrahūt/sp̄ absconditi in abscondito faciei tue. Sursum tenēt corda odo
re hui⁹ lagani tracti: pedib: sp̄ei se erigūt/oculis fidei cecutiētes/ 2 cha
ritatis ins̄p̄fecte narib: odorātes. Plane alibi p̄fecte/h̄ ex p̄te videmus
2 diligimus. Senferat h̄ vnus mus: 2 alios vt illuc tēderent p̄citauit
entius. Que sursum sunt q̄rite: q̄ sursum sunt sapite: vbi L̄bis est in
dextera dei sedēs. Et vt q̄d ita ō Paule: q̄z raptus sum ad celum vsq̄
tertiū: in p̄mptuario fui: sub tectū ascēdi: 2 sensi q̄ nō h̄z boi loq̄: q̄ oēm
eruperāt sensum: ideo clamo: q̄ sursuz sunt sapite. O felices mures/in
q̄z narib: redolet h̄ odor celestis lagani/clamātes: Trabe me post te:
currem⁹ in odore vnguētoz tuoz. q̄z oleū effusum nomē tuū. Qui oia
p̄cannētes/ 2 q̄si p̄ sentes 2 enses oiaq̄ picula currētes/ad odorē eius

Turba. CIX XXXVI

concitati currūt: nō currātes etiā si in muscipulas ipas incidere ptingat. Eremite sc̄i magnificas dom⁹/diuitias/agros/vxoꝛes/z oēs buius seculi delicias z honores possibauerūt floccipendētes: z ad antra deserti cucurrerūt instar muriū ad spelūcas: tracti vtiq; odore bui⁹ lagani. Currit Petr⁹/currit z Andreas: z in via in muscipulā crucis cadūt: z in ea pēdēt. Paul⁹ gladio pcunī: z Stephan⁹ impetī lapidib; currens post laganū: qz vidit celos aptos z Jesum stāte/laganū eleuatū in p̄mptuariū celi. Nus Laurēti⁹ p ignē currit ad laganū: z vt murē catti/leones discepūt Ignatiū. Oēs tracti odore lagani. Et vt qd ita o mures curritis: qz ibi nra fixa sunt corda/vbi hā sunt gaudia. Ele gli rib; astutis/filjs bui⁹ seculi/mūdi sapiētib;/muscipulas has penaz z tribulationū timētib; ne cadāt in eas/timētes eos q ptātē hnt occidēdi corp⁹ vel macerādi: nihil sapiētes de his q dei sunt/qz aiales prudētes in gnātōe sua. Et qd hē inq;: Illud ē/q cor erigere sursūm o catte nescis ad deū ne putrescat: z frumētū tuū si in inferiorib; habes ne putresceret leuare ad supiora. Frumēto tuo qris mutare locū in terra: z cor p̄mittis putrescere: frumētū leuare ad supiora: cor leua in celum: sursūm corda. Hec Augu. sup Ps. Et hec qdē de laganis/qb; tecta dom⁹ ciuitatis p̄struunt. Eteꝝ de alijs feria tertia dicet ad Guilbelz mitas dño ꝛcedere. Rogemus dñm.

Fe. iij. Pasche. ij. Aprilis ad Guil. dedica. mane:

Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccl. j. Euangelium.

Scdm qd erit in terra viuētū alibi: z h in his q p̄p̄quant terre viuentū p vite pfectōem sunt: Mōtes in caseati. Ps. Mōs dei mōs pinguis. mōs coagulatus. Est qd suspicamini mōtes coagulatos: Nō mōtes sunt sc̄i p̄b̄ssoꝛes alibi: z h viatoꝛes pfecti. Leuati oculū meos in mōtes. i. in sc̄ōs. z h mōtes. Primo: qz mōtes sunt alti z terre cumuli. Et illi sunt alti p vite eminētia z cumulos meritoꝝ: pane q cuiusmodi sunt/ascēdūt in gradū eminētioꝛis vite: ad alta virtutū z meritoꝝ se trāsserētes: z inferiora dimittūt/pctōꝝ statū. Secūdo mōtes hnt aq̄s dulciores: z illic crescūt arboꝛes/gūmi z resinam sudātes z distillātes. Et in talib; aq̄ dulces p̄passionis z miscōdie fluūt gummiq; oꝛez miscōdie arboꝛes ille distillare vident. In die illa stillas hnt mōtes dulcedinē: z colles fluēt lac z mel. Tertio mōtes sunt celo p̄ pingiores. Et illi p affectōem z desiderū ad celū vsq; ascēdūt: hnt pedē solū corpis instar montiū in terra: qd reliquū est totū erurgit vsus celum. Iste hō digne in memoriā hnt hoim/q ad gaudiū trāssit angelorum: qz in hac pegrinatōe solo corpe p̄stitut⁹/cogitatōe z auditate in illa eterna patria p̄uersatus est. Quarto mōtes sunt luce splēdidiores: z illi pfecti citius/pleni⁹/z pfecti⁹ luce diuine gfe z scie illuminant. j. Mach. vj. Refulsit sol in clipeos aureos: z splēduerūt mōtes ab eis.

Bundanorum

Quinto mōtes sunt rose pfusiores: ros a superioribz mōtes pfundit: fontes
et flumina interioris eos humectāt. Et veri pfecti a superiori. s. a deo
grām hauriūt deuotōis: ab interiori. s. a corde/aq̄s lachrymarz et p̄pun
ctōis attrahūt. Ps̄. Rigās mōtes de superioribz suis etc. Tales quidam
erāt mōtes multi: s; vbi q̄so modo: Deficit plane altitudo sublimis affe
ctōis: qz oēs ad terrā p auariciā inclinant. Esa. xl. Dis mons et collis
humiliabit. Ubi claritudo lucis discretōis: nimirz oēs p ignoratiā ob
secrant. Exo. xix. Totus mōs synai fumigabat: q̄ obscurus. Ubi tandē
plenitudo rose deuotōis: nullibi: siquē oēs p iracundiā siue virtutū carē
tiā desiccant. ij. Regū. i. Mōtes gelboe/nec ros nec pluuia descendat
sup vos vbi ceciderūt fortes isrl. Utinā ess; in nobis deuotio rozificās/
discretio clarificās et affectio altificās. Sexto mōtes sunt refugia ani
malium et loca tutiora: auis ascēdēdo solet esse tutior a sagittis et laq̄is: et
montes excelsi ceruicis: et petra refugium erinacis. Et simplices aiales
ad tales viros sc̄tos refugium h̄re p̄nt: et ericū penitētes p̄p̄cti/h̄ntes cō
scias remordētes: quo irēt nisi ad tales/vbi p̄silia et auxilia inuenire po
terūt salubria. Sed et montes illos in celos voces suas exaltent cordis
p deuotā eoz sanctorz inuocatōem. Et q̄s in montes illos fidelr cla
mans nō audiret ecbonē resonātē exauditōis: et si nō ad volūtatem/tū
ad vtilitatē tpe opportuno. Septimo montes alti superāt monticulo/
in vtrice mōtiū. Et Ch̄s d̄ns sc̄tus sc̄toz in vtrice mōtiū p̄stituit. Erit
in nouissimis diebz p̄parat̄ mōs dom̄ d̄ni in vtrice mōtiū: et eleuabit̄
sup celos. Esa. ij. Hic mons coagulatus ppter puulos/q̄s lacte teneris/
oris doctrine nutrit: et mōs pinguis sterilitate sua p̄p̄ maturos/q̄s pa
ne solidioris doctrine cibatur: sic et sc̄ti facti sunt: et si longe inferiores. Cā
dididi facti sunt nazarei eius: et sicut lac coagulati. Tertio sunt in regiōe
illa ad quā tēdimus h̄ vel alibi lapides zuccarei. Lapides sunt tribula
tōes et aduersitates corpis/p̄ infirmitates/vulnera/dolores: aduersitas
tes et d̄ni rez/p̄ pauertatē/defectū alimēti/pecunie/vestiū/lectoz/dōz
moz. Aduersitates p̄terea ifamia/p̄ vba p̄tumeliosa nobis illata/male
dictōes/irrisiōnes/p̄temptas: breuē oīa q̄ sunt n̄se p̄moditati p̄traria
q̄ fugim⁹ et nos molestāt lapides. Precipue at̄ in cōi f̄mone cū nobis
vbi p̄tumeliosum d̄r/dicim⁹: Proiecit vobis in hortū lapidē. Nos la
pides turba stultoz de q̄bz baten⁹ dulces nō reputat: s; frontē rugāt/
p̄trahūt ora et clamāt. Letez in terra sc̄ta/in vita sc̄ta ch̄itana et p̄fecta
ad quā tēdim⁹ p nauiculā p̄nie/sunt hi lapides vtiq; dulces: qz sc̄m⁹
eos in dulcissima p̄uertit. Tristitia v̄a v̄tē in gaudiū. Nō solū post tri
sticiā erit gaudiū/s; v̄tē in gaudiū. Sc̄dm multitudinē q̄ dolor crūt
letificatōes: q̄ q̄ sibi adimit lapides et fugit/gaudia celi diminuit. Sed
i velles videre aliq̄s q̄bz dulces fuerūt lapides. Nitro te in p̄mis ad
br̄m Steph̄m: de q̄ d̄r: Lapides torretis illi dulces erāt. Et cur ita:
qz videbat in regiōe nostrā celestē patriā (in das schlaraffen land) vbi

Turba. CIX XXXVI

Videbat Iesum stāte a dextris: ideo erāt illi dulces lagano viso. Pau-
lus cū lapides hos degustass; listris Actuū. xiiij. adeo ei placuerūt vt
diceret discipulis suis: Per multas tribulatōes optz intrare regnū ce-
loz. Ezechias rex: Dñe si sic viuūt z in talib; .s. lapidib; tribulationū
z infirmitatū zc. vita spūs mei corripies me z uiuificabis me: ecce in
pace amaritudo mea amarissima. Ergo in tribulatōe amaritudo erat
sibi dulcissima: ecce lapides dulces. Ibant apli gaudētes a zpectu
z silij: qm̄ digni habiti sunt p̄ nomie Iesu z tumelas pati: ecce lapides
qs cū gaudio susceperūt. Sic femia de q̄ legit: cū qdā alia femia ei
malediceret z z tumelas inferret: gremiū aperuit dicens: Proūce abūz
dāter: qz eq̄ ac aux z lapides p̄ciosos eadē suscipio. Sic Frānciscus
de q̄ legit in spe. exēplo. quō dixit fratri q̄ appellabat Leo: scribe qz hec
est p̄fecta letitia: si nos patiēter portauerimus aduersa zc. Vide dist.
vii. exēplo. xxvj. Ibi dicit b. Frānciscus: Inter oīa charismata scrip̄s/que
amictis suis Ch̄is zcessit z zcedit/est vincere semēpos: z libēter p̄
Ch̄im z charitatē dei opprobria sustinere. Sic in vitasp̄tz legit pul-
chra doctrina de septē cremitis in Scythia: q̄ cū essent p̄ amazones ex-
pulsū/venerūt in tēplū qdā in deserto idolorū: dixit eis abbas Nus/q̄
erat senior hac septimana: Unusq̄sq; maneat apud se/z cū altero non
loquat. His obseruatis ibat abbas Nus oī mane ad idolū qd in tem-
plo erat: z lapidabat illud. Nocte vō veniēs rogabat idolū p̄ venia: qd
p̄ totā septimanā singulis dieb; fecit. Die vō sabbati rogātib; fratrib;
vt qd hō fidelis cū sit idolū p̄ venia rogare audeat: R̄ndit: p̄ vos il-
lud feci fr̄es: vt sicut idolū istud neq; ad lapidatōem loquūtū est aliqd
aut ira z mortū: neq; ad penitōem venie gl̄ariū aut exaltatū: sic ei exēplo
z vestz qlibet iniuriat neq; irascat: aut p̄ venia rogat nō extollat siue
gl̄et zc. Vide in Vitasp. fo. cxiij. S. Hoc p̄fecto nedū in cenobijs/s; in
oīm zgregatōe economica obseruari optet.

Fe. v. Pasche. iiii. Apl: ad penitētes ho: vi. m̄ae
Stultoz infinitus est numerus. Ec̄es. j. Euangelium.

Quartū qd est in regiōe viuoz. i. in eterna patria alibi/z h p̄ incho-
atōnem beatitudinis in statu p̄fecte vtutis est: fontes lactei. Ipi sunt
vtutes cū suis actib; z gaudijs subsequētib; siue comitatib;: signū acq̄
siti habitus (ait Pbs) est delectari in ope. Deuotio illa substātiua solū
da p̄manēs z iugis: q̄ nihil aliud est q̄ p̄mptitudo volūtatis zc. vt Di-
ony. Carth. in suo dialogo de eucharistia: quē vide. Plane fontes lac-
tei sunt be vtutes. Lac delectat: nam z delectatio a lacte q̄si lactatio
dicta est: z vtus acq̄sita actusq; eius nō sine gaudio est. Et qd mir si
gaudeat: cū oīs sua volūtas sp̄ impleat. Implet plane: qz suam volun-
tatē diuine zformat voluntatū/q̄ semp̄ implet: qs em̄ resisteret diuine
Dq ij

Rundanozum

volūtati: q̄ z sua volūtas implet. Nouit hoc Sen. Vir bonus q̄cqd il
li acciderit/ equo aio sustinebit: scit em̄ h̄ accidisse ex lege diuina/ ex qua
vniuersa p̄cedūt. Adde ea q̄ ponit autor sum. xtu. c. ix. ad placitum.

2 Lac ex fonte pprio pectoris scaturit. Et gaudiū v̄rutis est velut fons
gaudij in domo ppria nascēs. Air Sen. Existimās me detrahere tibi
multas voluptates q̄ fortuita me submoueo: q̄ spei dulcissima oblecta
mēta cēseo deuitāda: immo p̄tra volo tibi nunq̄ deesse leticiā: volo il
lā tibi domi nasci: nascit̄ at̄ si itra seipm̄ sit. Glide vbi s̄. ca. vii. vbi mul
3 ta ad p̄positū. Lac iugit̄ scaturit in māmīs. Et gaudiū v̄rutis p̄tinu
4 um est z iugemō sic gaudiū mūdi/ gaudiū hypocrite. i. mūdi: q̄ exteri
est deaurat̄ ad instar pūcti. Aug. Si qd̄ arriūisset p̄spez̄ tēdebat appre
hēdere: qz̄ pene p̄usq̄ teneret̄ euolabat. Sed secura mens q̄si iuge cōs
mū. Prou. xv. Nō sic hō carnalis sp̄ sedet z iugit̄ ad mēsam corpalez:
nō plane: qz̄ vagat̄ hinc inde nullū inueniēs q̄descēdi locū. Dic vbi s̄. ca.
viii. vbi pla ponunt̄. Lac in vberē Marie erat de celo. Et gaudiū vir
tutis de celo est. Canit̄ ecclā: Vberē de celo pleno zc. Virtus est b̄ritu
tudo p̄ntis vite: b̄ritudo v̄rutū de fonte celestis b̄ritudinis amicis dei
in hac valle miserie stillat̄. Gl̄ Aug. ij. Cor. xij. in glo. In regione illa
intelligibiliū brā vita in fonte suo bibit̄: inde aliqd̄ asp̄git̄ huic huma
ne vite/ vt in tēratōibz̄ hui⁹ seculi t̄p̄anter/ fortiter/ iuste/ prudēterqz̄ vi
4 uat̄. Glide in sum. xtu. vbi s̄. c. vii. Lac est infanriū nutrimentū. Et
h̄ gaudiū verū est nutrimentū filioz̄ z substātiua deuotio: de q̄ s̄. dictū
est etiā in p̄cedētibz̄ s̄monibz̄. Quasi mō geniti infantes zc. lac zcupis
cite sine dolo zc. S; ais: Nihil lactis/ nihil gaudiū est in me: nō ē fons
x gaudiū intra me: z q̄ p̄t̄ esse cā. Prima causa est: qz̄ fortasse aliud lac
sugis: z adhuc es in nauicula fatuoz̄. Sugis lac voluptatis vel vani
tatis vel v̄bositatis: ideo nō sentis lac v̄rutis. Sugis lac voluptatis:
beres ad vbera carnaliū delectationū gule aut veneris: lamie māmils
las trabis. De q̄ Tren. iij. Lamie nudauerūt māmillas/ lactauerūt ca
tulos suos. Dicit̄ qz̄ lamia sit monst̄z̄ sp̄em femine p̄tendēs: q̄ p̄mo ca
tulos suos lactat/ z tādē iugulat. Hoc vtiqz̄ facit voluptas: q̄ p̄mo las
ctat: sed tādē aufert tibi substātiā/ famā z grām cū v̄rutibz̄. Sugis de
inde lac vanitatis/ gl̄e/ fauoris zc. in vestitu/ nobilitate/ diuitijs zc. Bis
bis lac de vtre Jabelis cū Zikara Judi. iij. Ergo trāssigeris tādē clas
uo obdormiēs in pctis a diabolo. Sugis tādē fortasse lac v̄bositatis
aut loq̄citat̄is: ibi p̄solatōes tue sunt/ locutio aut auditio garrulat. onū
Nō lactes quēqz̄ labijs tuis: ait Sap. Prou. xxiij. Vir iniqu⁹ lactat
amicū suū: z ducit eū p̄ viā nō bonā. Prou. xvj. Si mulier h̄z lac/ si
gnū est qz̄ sit corrupta: z signū corruptōis mētis est lac loq̄citat̄. Ver
be q̄ h̄nt lac/ sunt q̄ntū in se ē venenose: ita em̄ laxāt̄ z naturā ita euacu
ant/ qz̄ si indiscrete sumant̄/ v̄rutē enervāt z mortē p̄pinēt: sicut patz̄ de
scamonea/ de esula z silibz̄. Sic vtiqz̄ loq̄ces venena multa p̄pināt h̄ la

Turba. CIX. XXXVII

ete loq̄citat̄is. Fuge ḡ herbas illas (Es sint boese krütlin) Hoc p̄missi
 me de dolosis adulatoribz/ deceptoribz/ s; etiā alijs loq̄cibz aptari p̄r: qz
 multiloq̄um aufert interiores ḡsolatōes. Inde religiosi vbi silētiū non
 ē/ s; lac loq̄citat̄is in ḡ ḡsolatōes q̄rūt: nō hnt fontē lactis domi in cor
 de: s; aliūde eos ḡsolatōes emēdicare optz. Ecce cām p̄mā. Potest eē
 scda cā: qz nōdū satis laborasti in nauicula p̄nie z exercitio bonoz ope
 rum. Nōdū igit̄ acq̄suisisti habitū virtutū: z ḡ eoz gaudiū nō habes. Nō
 dū appropinq̄sti ad lit̄: nō em̄ mor cū q̄s p̄miserit se huic nauicule et
 remigatōi sentit gaudia virtutū. Per multos em̄ z frequētes actus boz
 nos ingignunt̄ virtutū habitū: ex q̄bo tūc emanāt gaudiosi act̄. Pōt
 esse z tertia rō: qz q̄suis diu mare hui⁹ mūdi in nauicula hac p̄nie sulz
 caueris z vicris: s; qz iam fere ad lit̄ pacis: z passiones saltē sup̄p̄les
 ris/ vt nō vehemēt̄ insurgāt: attū qz sugere nescis mām̄as ḡfe dei v̄
 diuine misericōdiō lac nō trabis. Et qualr̄ sugere optz: vt agnell⁹/ vt ca
 tul⁹/ vt vitul⁹. Agnus lac sugit genua flectēdo/ catul⁹ papillā mordē
 do/ vitul⁹ fronte fortiter mām̄illam excutiēdo. Et tu a mām̄illa diuiz
 ne misericōdiē z ḡfe lac eterne gl̄e z hui⁹ veri gaudiij virtutū q̄re z acq̄re: fle
 ctēdo genua cū humilitate/ p̄ūgēdo mām̄illā cū orōne/ frontē p̄cutiens
 doz mouēdo cū importuna sedulitate z obsecratōe: qz sic d̄r Prou. xxx
 Qui fortiter p̄mit vbera ad eliciēdū lac/ exp̄mit butyr. Placet deo ilz
 la importuna p̄cussio vituli z pulsio frequēs. Patuit in parabola Lu
 ce de vidua pulsante iudicē: z ei⁹ q̄ pulsauit nocte ad fores p̄ p̄ambo: q̄
 erat p̄pter importunitatē exauditi. Et in diuina rbe. cācellarij: si pla
 cet. S; ais scio: Rufers ne igit̄ a nobis oēm ḡsolatōem: z qd̄ igit̄ est q̄
 eutrapelia virtus est: z Caro d̄r: Interpone tuis interdū gaudia curis.
 Rūde ex Buridano in Ethica: z b. Tho. ij. ij. z Berardo de Zurpha
 nia in de ascēsiōibz ca. lxvj. z in de reformatōe viriū eiusdē ca. lq̄. item
 Beron de solatio est in cāticordo. Vlex est q̄ virtus est eutrapelia: s; vi
 de vt virtus maneat: s; m̄ ḡ rectā rōem fiat cū circūstātijs debitis/ p̄fertiz
 finis/ p̄sone/ p̄p̄is z modi: vt p̄ducatur p̄ sp̄ūalitatis augmētō/ nō detrimē
 to. Si saccū sursum traxisti z p̄ intercipiēdo labore cū recidere vsqz ad
 terrā p̄miseris/ z itez sursum traxeris zē. frustra labore h̄sumeris. Sic
 q̄ntū ho lie in sp̄ū p̄feceris: si tātū crastina defeceris: nō ē h̄ solatijs virtu
 se vti: s; est q̄si muz. hodie extruere/ cras tātūdem destruere: ire z redi
 re: calefacere z refrigerare. Tene ḡ saccū ne p̄ q̄etem decidat.

Quintū qd̄ est in regione terre p̄missiōis in statu p̄fectōis (im schlu
 raffen land) in atrijs dom⁹ d̄ni. Quid em̄ alibi sit in v̄a patria ad quā
 tēdūm⁹/ in cor hoīs nō ascēdit/ neqz ocul⁹ vidit/ nec auris audiuit zē.
 Hoc q̄ntū est/ qz riuī fluūt melle. Mel h̄ sunt sentimēta suauia/ lachry
 me/ suspiria/ deuotōes sensuales zē. Ille sunt mel. Mel dulce est: z
 hec sentimēta dulcia. Mel inflat: z hec sentimēta multoties inflant: z
 z efficit q̄s talia h̄ns sup̄b/ putās se aliqd̄ esse. p̄terea cū nihil sit: ideo

3 periculosum: vt Berson dicit in de pusillanimitate. Mel si indiferece sumit multum nocet: et hec sententia nisi quis eis moderate utatur nocet: mel inuenisti/comede quod satis est. Et quomodo videtur: Dic ex fratre David: et Mattheo de Craco. in dialo. suo: et s. feria. iij. Palmaz: et Bersone.

4 Mel in angustias mortis duxit Jonatham: quia contra preceptum patris comedit. Et tu caue ne melli tue deuotionis et sententiarum inheras/negligendo precepta dei/ecce aut supioris tui: sed dum te vocat magister/mox surge a la chymis cum Magdalena et vade. De hoc in Berbar. c. lx viij. de ascensio. et

5 Berson dat regulam quod quis debet moderare suos istinctus et deuotiones. Mel non offeratur in sacrificio. Lev. ij. Nec quicquam inquit mellis aut fermenti adolebis in sacrificio. Fermentum. scilicet malitie et peccati: neque mellis huiusmodi sensualis deuotionis /ei videlicet inuitio: quasi propterea sis deo gratus et acceptus talibus inuitio: quia non est signum intelligibile gratie. Potest enim dari multis qui sunt filii damnationis eterne: quibus deus dat hoc corpus mercedem quasi de primo cum Aman ad infernale patibulum ducendis: quicquid modum et furibus mox suspendedis lautum parari praedium cernimus. Inuenit Sanson mel in ore leonis Iudic. xiiij. Et in ore talium crudelium et lenonine peccatoris hominum mel sententiarum talium etc. Apes sunt cum aculco mel portantes. De his duobus. scilicet lacte et melle habes. Introduca vos in terram lacte et melle manantem.

Sextum quod est in terra promissionis sunt arbores albos panes deferentes. Panes albusimius vique viuus qui de celo descendit/pedet in arbore illa benedicta: ut cedrus exaltata palma in cades: in Maria dico virginis: bene antropos arbor reuersa. In illa inquit pedet benedictus fructus veteris sui Christi Iesus: qui posteaquam deciderat ab arbore illa in hunc mundum per natiuitatem/mox in aliam suspensus est arborem crucis. scilicet inde receptus appetus in palmas manuum sacerdotum/sub specie candidissimi panis usque in ora christi fidelium quibus die porrectus. Est propterea panis doctrine qui ori fidelium infunditur. Non in solo pane viuit homo/sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Nescio si a multis annis hoc panis tam liberaliter sit dispensatus per libros/doctores et predicatores sic his nouissimis temporibus. Timendum est propter tantam abundantiam ne veniat fames super terram: non panis corporalis/sed verbi dei. Amos. viij. Ecce dies venient dicit dominus et emittam famem in terram: non famem panis/neque sitim aquae/sed audiendi verbum domini etc. Porro ab intra etiam nascitur panis doctrine in virtuosis perfectis/in propria arbore: acquirunt cognitiones ex actibus virtutum per eos exercitatis: et virtutes luminaria quaedam sunt. A mandatis tuis intellexi: ait Psalmista. Tales habent sapientiam ex naturalitate ad diuina et virtutes: ut habet Thom. ij. ij. de sapientia dicit. Itaque et talibus credendum est in moralibus: etiam si nesciant reddere rationem suorum dictorum: ut ait Berson. Illi sunt quibus dat dominus sciam sanctorum: ipsi sunt homines illuminati bene iudicantes et boni reprobos estimatores: et aliquantulum delibant regionem beatitudinis future: de qua dicit quod non egebunt lumine lucerne/neque lumine solis: quoniam dominus deus illuminabit illam. Apo

Turba. CIX XXXVII

ca. xxij. et item alibi: Nō interrogabit frater fratrem etc. Rogemus dñm.

Unica in octava Pasche. Quasi mō. vij. Apł.

Stultoz infinitus est numerus. Eccl̃s. i. Evangelium.

Septimū in terra vivētū crīstēs ē: sepes ex farcimībō p̃texta. **H**e sepes sūt boies p̃fecti et boni ad custodiā alioꝝ deputati: q̃les sunt pla-
ti in vtroq; statu tā seculari q̃ spūali. **H**i vtiq; fuerūt ab initio eccl̃e de
farcimībō. i. p̃fectissimis viris p̃texti. Sūt et erāt vtiq; hi farcimīna.
Farcimīna p̃stāt ex carnibō minutissime p̃cisīs. Et hi sunt q̃ cū vitijs et
p̃cupiscētīs carnē suā crucifixerūt. Mortificate inq̃t mēbra vīa q̃ sūt
sup̃ terrā: fornicatōem/inmūdiciā etc. Duob; ecce cultris carnē mortis
ficāt: abstīnētia. s. in ieiunijs multis etc. et castitate p̃ p̃nitētiā etc. Sic
facere iubet Apłs: et qđ iussit/in p̃pria p̃sona fecit. Ego castigo corpus
meū et in seruitutē redigo: ne cum alijs p̃dicauero/reprobo efficiar. Et
Ch̃s carnē x̃gis et clavis p̃cisam/quā hodie discipulis ondit/habuit
liuidā et p̃tusam. Farcimīna abūdāter sale p̃diūt. Vos estis sal terre: et
ait dñs suis futuris sepiō. **N**ō si sal euauerit in q̃ p̃dicit: Ip̃m est sal
sapie et discretōis/notitia vici; et p̃p̃a experiētia acq̃sita p̃ p̃naturalitas
tē ad ṽtutes/q̃si sapida scia. Aliter ei iudicat de castitate x̃go/et aliter
p̃hs moral. Sic Jerobe^o p̃fect^o erat in diuinis: nō solū discēs/s; et pati
ens diuina: vt b. Tho. ij. ij. q. xl v. ar. ij. **E**le nobis q̃ sum^o sal/s; infatua
tū. **S**. supbi (stolz; vñ hoffertig) **A**. auari (anzüchtig vñ geizig) **L**. luxu-
riōsi (lustsuchtig) vnkeisb. Facit h̃ sal p̃sidētū totā terrā oīz subditoꝝ
sterilē/ne p̃ducatur fructū bonoꝝ opoꝝ. Farcimīna aromatibō p̃diūt.
Et hi erāt aromatibō ṽtutū p̃diti: vt int^o bñ afficerent et disponerent
ad se et deū: et extra p̃ bonū crēplū. Vos estis lux mūdi. Sic luceat lux
vīa corā hoībō/vt videāt opā vīa bona: et gl̃ificēt patrem q̃ in celis ē.
Ch̃s bon^o odor sum^o: clamat Apłs. **O** lumina extincta n̄ris t̃pibō: q̃nto
maiora tāto plus p̃p̃e magnitudinē eoz ferētia: nō sic i p̃mitua. Sicut
lūbi vñ p̃cincti/mactata caro: et lucerne ardētes in manibō ṽtis/ardore
et lumine boni crēplū. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū etc. ait ch̃s
optimus aromatibō in sepulchro p̃ditus: et a Maria magdalena p̃us
vinct^o. Farcimīna ex tenui sūt pellitula. Nā carnes p̃cise/salse et aro-
matibō p̃dite/mēbrana tenui circūdant. Et illi necessarioꝝ simplici ne-
cessitate p̃ paupertatē p̃tēti sūt. **H**ātes alimēta et q̃bō tegimur/bis p̃tes
ti sum^o. Ecce q̃ curta sup̃peller. Nos p̃tra oī cepa sum^o tunicatoꝝ: in
maria rez abūdātia viuim^o. Ch̃s nō h̃z vbi caput suū reclinet: nos
āt magnificas edes inhabitam^o: et tunicas pellibō mardarioꝝ foderas
tas. Nō sic q̃ in melotis et pellibō capraz habitabāt in spelūcis: in mon-
tibō circueūtes: q̃bō nō erat dignus mūdus. Farcimīna assant et p̃u-
gunt: et dāt pinguedinē quā stillāt. Et illi ad ignē tribulationū assant
et p̃ugunt: et nihilomin^o nō exurunt/s; sapidiōres facti sunt p̃ deuotiō

Bundanozum

onis et gratitudinis pigritudine. Audi farcinem super craticulam iaceo. Laurentium loquitur patronum nostrum in maximis penis flammis. Has tibi ago domine: quia ianuas tuas ingredi merui. Et Stephanus pro suis persecutoribus dominum rogavit. Et Christus in cruce ut ita faceret/exemplo suo docuit. Pater (inquit in maximo ardore charitatis et penarum pedes) dimitte illis etc. Urebat et pungebat Paulus: Quis scandalizat et ego non videret tamen voluit esse pro fratribus anathema. Et Iohannes Scotus (de quo in spec. hist.) graphis a scolaribus instar farcinis punctus martyrium passus est. Habes farcina frater viros perfectos ecce custodes/ ut sepes circumfensos. Quod felicitas tunc temporis: et hodie congregatis felix bonorum/ quod tali videtur sepe circumseptus. Iussit talem ex farcinibus fieri sepe Jetro Exo. xvij. Prouide inquit de omni plebe viros sapientes et timentes deum/ in quibus sit veritas: et qui oderint auaritia: et constituat ex eis tribunos et centuriones et quinquagenarios et decanos/ qui iudicent populum omni tempore. Et ita fecit Moyses strenuos eligendo: melior si non has quibus iam dictas conditiones iusserit habere perfectos (Elige tibi viros) non femineos/ non carnales/ veneri aut crapule indulgentes: sed viros strenuos: sicut ibidem subdit. (Sapientes) ecce sal. (Et timentes deum) pro assuetudine: propter deum patientiam habentes: non remurmurantes/ sed gratias actiones agentes. (In quibus sit veritas) aromatatum virtutum etc. intus sicut extra non falsi pro simulationibus aut mendaciis et duplicitatibus. (Et qui oderint auaritia) ecce membranula tenuem paupertatis aut saltem sufficientie. Et hec quidem sententia pro secularibus presidentibus. Sed et specialiter in noua lege b. Paulus ad Titum. ca. i. ait: Optimum esse sine crimine/ non superbum: non iracundum/ non vinolentum/ non percussorem/ non turpis lucri cupidum. Ecce pellis tenuem etc. Applicata si placet predictis. Farcina non sunt bona ex sanguine principum: quia non manet filii: et edificantes ecclesiam in sanguinibus/ malos custodes ecclesie ponunt: puta in ecclesiis ubi soli nobiles recipiunt in canonicis/ plures et episcopi: ibi male custoditur religio et veritas. De quo vide in sum. Lugd. tracta. de auaritia Erant tales perfecte sepes apostoli/ gloriosus apostolorum chorus: christianitate instar sepis in modum chorii siue corone circumdantes: quibus contulisti posse pastores/ o pastor eterne. Quos misit in mundum sicut ipse pater in mundum misit. Sicut me misit pater (inquit) et ego mitto vos. Utique misit sicut ipse missus fuerat in assuetudine/ mactatione/ in paupertate/ humilitate/ castitate et ceteris proueneratis. Tales erant sepes eorum immediati successores: sepes viuentes (lebendige zün) Sed ve nobis: dirupta est maceries hec: et ideo omnes qui pretergrediuntur vindicentur vincam hanc. Destruisti omnes sepes eius: posuisti firmamentum eius formidine. Ps. Ergo necesse habebit perire: et ad oculum perit. Nam ut dicitur Eccl. xvj. Ubi non est sepes/ diripiet possessio. Successit alia maledicta sepes/ ex spinis sese proplectentibus pessimis hominibus: plane conditiones spinarum habentibus. quarum una est quod se inuicem proplectuntur: una tamen ab alia non pungitur/ sed omnes alios pungant: sic et illi mali se inuicem proplectuntur et diligunt: et simul iuncti/ omnibus alijs nocent: et tamen se

Turba. CIX XXXVII

Inuicē nō ledūt: de q̄b̄ vtiq; Naam p̄mo. Sicut spine pariter se inuicē
p̄lectunt: sic iuuuū pariter potatū s̄sumet. Ne spine auaroz/luxuri
osoz/indeuotoz/aridoz/deū nō timētū/in sepe secesserūt: inter q̄s
pauci admodū (si tñ aliq̄ sunt) reperiunt boni: cū tñ meliores esse debez
rēt ceteris: et ip̄met fatent dicētes: nos habem⁹ bonā cōitatem/bonos
subditos: et ip̄i mali sunt. Aptissime de talib; loq̄t Michas. vij. Des
rūt sc̄tūs de terra: et rectus in hoib; nō est: q̄ optimus in eis/est q̄si pali
urus: et q̄ rectus/q̄si spina de sepe. Hec ille. Si optimi ex eis sunt vt
palurus/q̄ carduus est asprimus: et rect⁹ in eis est quasi spina de sepe:
quales igit̄ sunt mali ex eis: plane diaboli sunt. Et quorsum hec om̄ia
in q̄s: hōsum vt plangas nostz statum in quo sumus: cum meminer
ris eius in quo erat p̄mitiua ec̄ca. O felix gregatio/si q̄dam poss; taz
reperi circūsepta sepe tali: stareq; Jesus in medio dicēs: Pax vobis.
Ultimū qd̄ delectabile est in regione illa/est q̄ colūbe assate inuolāt
in ora hyantiū instar filioz israhel in deserto/q̄b; coturnices aduolabāt
in maxima copia. Os meū aperui et attraxi sp̄m: clamat Ps. Frēs j
mei colūba hec sp̄s sc̄tūs est: q̄ in colūbe specie apparuit sup Eb̄ in ba
p̄satiū. Columba in q̄s est nō formaīr neq; hypostatice/sicut Eb̄s hō:
q̄ nō assumpsit illā in vnitāte p̄sonē: sed in ea apparuit/q̄tenus oñdes
ret se tales facere hoīes quales colūbe sunt. Simplicēs fraternitatis
amatores: q̄ aial gregale est. Mansuctos sine ira irrōnat illi: q̄ sine fel
le est. Circūspectos p̄tra diaboli: q̄ ad fluēta residet/vt in eis accip; t̄
trē speculet: et alijs vtunib; et bonis p̄tib; p̄ditos: q̄s elicere potes ex b.
Eb̄oma tertia p̄c. q. xxxix. ar. vj. ad quartū. Itaq; p̄ columbā sp̄m san
ctum intelli;e cū suis donis. Colūba hec assata est/cū apparuit in li
guis igneis sup ap̄los die Pentecostes: et eos fecit corde et lingua ignis
tos/vt legē ignitā eius (q̄ dixit: Ignē veni mittere in terrā Luce. xij.) p̄
dicarent. Sed nedū in tpe h̄/ sed ab eterno in camino illo immēso pas
terni cordis: cuius ignis est in fior: et camin⁹ eius in hierlm: Esa. xxxj.
flagrauit. Fons viu⁹ ignis charitatis et sp̄ialis vinctio. Ip̄e em̄ ē amor
ille ardētissim⁹ p̄ris et filij/ p̄cedēs ab vtroq; tanq; ab vno p̄ncipio. De
sum. tri. ca. j. li. vj. Colūba hec aduolauit de summo celo/dū os aper
tū haberēt orātes in cenaculo cētū viginti: alisq; suis p̄cussit et fecit vē
tū vehemētē: osq; cordis eoz intravit/q̄ p̄us p̄ os p̄phaz gemunt: fm̄
q̄ tūc dixit Petr⁹: Viri frēs op̄s impleri scripturā quā p̄dixit sp̄it⁹
sanct⁹ p̄ os David. Ecce colūba in ore p̄phete David. Sed itq; supra
singulos eoz sp̄s/sicut colūba sup sepe. Quipe q̄ gregati et circū
plectētes se instar seps amore erant: et hodie de ore Eb̄i euolauit hec
colūba sup sepe illā. Insufflauit em̄ et ait: Accipite sp̄m sc̄tūm rē. Co
lūba hec nedū sup sepe māsit residēs illic dūtaxat: s; et de ea in ceteros
credētes uolauit. Actū. iij. Repleti sūt oēs sp̄s sc̄tō rē. Caderet hic
q̄stio: an feri possint dare sp̄m sc̄tūm: cui⁹ q̄re solutiōem. Colūba hec s
Rr

Periclitantium

nō defuit q̄d̄iu sepes fiebāt ex p̄us descriptis farciminito: immo visibi
lire: sup plurimos apparuit. Seuerus ille q̄ etiā muliebria facere solez
bat opa/in ep̄m elect⁹ est p̄ iudiciū colūbe: q̄ sup sepē illā sedebat. Dic
historiā si placet. Et circa b. Grego. apparuit dictantē: vt ait Petrus
suus diaconus: z beatus Tho. de aq̄no colūba appingit: z de multis
alijs filia legim⁹. Ita q̄ t̄p̄ib⁹ illis instinctu sp̄ūs sancti eligebant ep̄i z fi
chāt sepes: z ideo apparuit colūba hec. Vt nostre tēp̄sta: i: q̄ nō de far
ciminito p̄bis. s. viris b; sepes: s; de sentib⁹ z sp̄itis palurris z tribulis:
inde z in taliū electōe nō sp̄us bon⁹ z sc̄t̄is colūba. s. s; timco. ali⁹ sp̄us
in specie coru: cui⁹ instinctu timco fiat electio simoniaca carnalis zc.
Rex cadauerib⁹ affectōe nō charitatis: s; carnalitatis z cupiditatis. Ibi
ḡ manet coru⁹/nō colūba: ibi sub sentib⁹ delitescūt serpētes z buffones:
q̄b⁹ patz adit⁹: q̄ subserpūt z subrepūt: malos z virtuosos loquoz/q̄b⁹ pa
tet ianu. z accessus ad b̄mōi p̄sidētes: nō aut̄ bob⁹ viroz bonoz/q̄b⁹ se
Apes est p̄tēsa: vt supius dictū est. Nostz crit frēs gemere z plāgere hec
t̄pa maledicta: in q̄b⁹ sic vt videm⁹/sum⁹ circūsepti. Conemur ap̄ire
os nostz p̄ deuotis orōes: z clamare ad d̄n̄s fuis lachrymis/q̄ten⁹ suā
m̄sc̄d̄iam faciat nobiscū: z mutet corda n̄ra dura in corda carnea: nō
q̄ faciat nobiscū fm̄ iniquitates n̄ras: s; fm̄ magnitudinē misericordiaz
suar. Si iniquitates obser. d̄ne d. q̄s susti. Nemo plane: cū etiā nō iustus
fiet̄ in aspectu tuo ois viuēs. Si viuēs ip̄e nō iustificat̄ in conspectu
tuo: q̄mō mortui corde? Operuit malitia terrā: z dignū est vt pcutias
mur flagellis iracūdie: q̄ nobis asprima minant̄ p̄loz opinionēs/q̄ in
ianuis iam sunt. Da pacē d̄ne in dieb⁹ nostris: qz nō est ali⁹ q̄ p̄snet
p̄ nobis/nisi tu deus noster. Rogemus d̄nm.

Dñi. p̄ma post octauas Pasche. Tibur. z Vale:

Stultoz infinitus est numerus. Ec̄s. j. Euangelium.

Octesimadecima turba stultoz est periclitantiū (Uersar nar
ren/die versarē vñ versürē) Periculū est equocū. Pr̄mo
fecat experimētū: et venit ab antiq̄ v̄bo perior: vñ peritus z
piclito. i. experior. T̄crē. in Eu. Fac piculū in palestra. Lice.
j. de oratore. Subeūdus vsus oim z picliti v̄res ingenij. z sic piculū
lum fecat (erfarnūf) Sc̄do piculū fecat salutis discrimen zc. z sic (vers
farnūf) Vide Junianū. Ipi sunt in p̄mis q̄ parua negligūt picula: nes
sciētes vel nō cogitātes q̄ q̄ pua negligit/paulatim decedit: z q̄ (mit
klingē erbeht sich der mef tag) z q̄ nō curat cauere ruptōem circuloz
vastis/p̄pinquus est p̄ditōni vini. Plane p̄nciosissimum est hoc genus
stultoz fm̄ Chrysost. sup Matth. Perijt Chaim z Judas ad maria
crimina: qz parua nō vitauerūt. Nisi cū Judas p̄ paruo reputass; pe
cuniā inopū surripe/in cr̄men p̄ditōis nō incidisset. Chaim quoqz p̄